

PEMBINAAN DAN PENGESAHAN INSTRUMEN BAGI MENGUKUR AMALAN PATRIOTISME DAN TOLERANSI KAUM BELIA PELBAGAI KAUM

Abdul Aziz Abdul Rahman

Abdul Razaq Ahmad

Mohd Mahzan Awang

Jamil Ahmad

Fakulti Pendidikan, Universiti Kebangsaan Malaysia, MALAYSIA

Abstrak

Kajian ini bertujuan untuk membina dan mengesahkan instrumen bagi mengukur amalan patriotisme dan toleransi kaum dalam kalangan belia di Malaysia. Lima atribut utama dalam Amalan Patriotisme adalah merangkumi aspek (i) Bangga sebagai Rakyat Malaysia; (ii) Setia akan Negara; (iii) Semangat Kekitaan; (iv) Berdisiplin, serta (v) Berusaha dan Produktif. Bagi Toleransi Kaum pula, atribut utama memfokuskan kepada (i) Penerimaan Sosial, (ii) Penghargaan Etnik, (iii) Kompromi, dan (iv) Penyerapan Budaya. Atribut ini merupakan asas utama kepada pembinaan instrumen dalam kajian ini. Pembinaan instrumen ini melibatkan empat tahap. Pertama, rujukan kepelbagaian sumber yang meliputi model, kajian literatur dan soal selidik. Kedua, pengesahan empat orang pakar bagi kesahan muka dan kesahan kandungan, seterusnya diperbaiki berdasarkan cadangan. Ketiga, proses kesahan dan kebolehpercayaan instrumen berdasarkan analisis korelasi ítem dan Alfa Cronbach. Proses ini melibatkan seramai 100 orang responden iaitu Melayu ($n=40$), Cina ($n=30$) dan India ($n=30$) yang dipilih secara rawak di sekitar Lembah Klang, Malaysia. Analisis data menggunakan perisian SPSS versi 20. Hasil kajian menunjukkan kesemua ítem dalam konstruk yang dikaji adalah mempunyai hubungan signifikan yang sangat kuat (nilai r melebihi .70). Manakala analisis Alfa Cronbach menunjukkan tahap kebolehpercayaan yang sangat tinggi bagi kesemua ítem iaitu di antara 0.80 hingga 0.95. Kedua-dua analisis ini menunjukkan bahawa keseluruhan ítem bagi setiap konstruk boleh digunakan dalam mengukur tahap amalan patriotisme dan toleransi kaum dalam kalangan belia.

Kata Kunci: pembinaan dan pengesahan instrumen, amalan patriotisme, toleransi kaum, belia pelbagai kaum

PENDAHULUAN

Toleransi kaum dan patriotisme rakyat pelbagai kaum merupakan teras menjayakan segala dasar-dasar kerajaan dan menarik penglibatan semua kaum dalam proses integrasi politik, ekonomi dan sosial. Tanpa toleransi kaum dan patriotisme, negara akan berada dalam keadaan yang tidak stabil dan mengundang pelbagai anasir subversif yang boleh mengancam kedaulatan negara serta keharmonian masyarakat. Namun, sehingga kini tiada satu instrumen yang komprehensif bagi mengenalpasti tahap toleransi kaum dan patriotisme khususnya untuk para belia pelbagai kaum di Malaysia.

Natijahnya, tiada indeks yang dapat dijadikan rujukan terhadap teransi kaum dan patriotism belia Malaysia.

PERNYATAAN MASALAH

Perkara yang berkaitan perpaduan antara kaum akan terus disentuh dan dibincangkan tanpa penghujungnya terutamanya dalam konteks negara Malaysia yang berbilang kaum dan bercabang budaya dengan pasak elemen etnik yang terus dipertahankan. Perkara ini adakalanya menimbulkan kontradiksi antara tugas setiap kaum mempertahankan identiti kaum mereka dan dalam masa yang sama bersetuju untuk beradaptasi, berakomodasi dan berintegrasi pula dengan budaya kaum lain yang sama senegara di bawah satu ikatan ketatanegaraan sehingga terbentuknya identiti yang dapat disepakati sebagai satu bangsa. Isu perpaduan amat penting dalam menjamin kestabilan politik di Malaysia yang terdiri daripada masyarakat pelbagai etnik dengan menangkis setiap anasir yang cuba menggugugut hubungan antara kaum sehingga boleh mencetuskan konflik dan sensitiviti yang akan menjejaskan kualiti kehidupan rakyat. Sejak akhir-akhir ini limpahan maklumat globalisasi dengan senang disalah guna untuk mencetuskan provokasi antara agama, menyentuh sensitiviti tentang amalan budaya antara kaum hingga boleh menimbulkan salah faham dan sikap ekstrimis perkauman yang boleh menjejaskan kestabilan Negara.

Masalah yang selalu berlaku ialah kekeliruan masyarakat dalam kaum tertentu tentang amalan budaya kaum lain hingga menimbulkan sikap pesimis, prejudis dan pertikaian tertentu hingga adakalanya kalau tidak dikekang boleh memberikan impak negatif dan mengundang konflik. Setiap kaum tidak semuanya memahami dan menghayati amalan budaya kaum lain dan persepsi yang terbentuk dalam minda mereka tentang budaya sesuatu kaum adakalanya bersifat permukaan (Surface) semata-mata hingga tidak dikenal mana sebenarnya pokok pangkal yang perlu difahami dan diperhalusi. Akhirnya membawa kerugian dan boleh mengundang kerisauan dan kebimbangan. Dalam masyarakat majmuk dan ledakan maklumat tanpa batas, ada sahaja anasir yang cuba menanggung di air keroh bagi menimbulkan pertentangan dan menimbulkan perpecahan melalui media yang paling mudah dan cepat disebarkan iaitu media sosial, hingga timbul provokasi, fitnah dan sikap prejudis yang boleh mencetuskan jurang yang kian melebar antara kaum.

Wawasan 2020 bermatlamat “mewujudkan bangsa Malaysia yang bersatu padu dan mempunyai matlamat yang serupa serta boleh dikongsi bersama, berintegrasi di peringkat wilayah dan antara kaum berasaskan persamaan hak dan keadilan.” Kunci kepada perpaduan ialah perkongsian, persamaan hak dan keadilan. Namun begitu dalam konteks masyarakat masa kini, terdapat masyarakat dan komuniti tertentu menuntut agar mereka diberikan hak yang lebih dan mengatasi kaum lain hingga boleh menimbulkan masalah adaptasi sosial dan pertikaian yang tidak berkesudahan. Padahal dalam cabaran kelima Wawasan 2020 telah dinyatakan bahawa masyarakat perlu bertolak ansur terhadap amalan budaya dan agama kaum lain tanpa sebarang tuduhan dan ketidakpuasan hati. Rabushka (1973) melihat perbezaan perwatakan kaum di kalangan penduduk kota metropolitan Kuala Lumpur dan Pulau Pinang yang rata-ratanya

diduduki oleh kaum Cina. Manakala penduduk kaum Melayu majoritinya mendominasi di kawasan luar bandar dan sebahagian sahaja yang mendiami kawasan bandar. Dalam kajian tingkahlaku sosial di kawasan bandar-bandar utama, didapati bahawa kaum Cina boleh meluangkan masa yang banyak dalam aktiviti membeli belah, bersiar-siar mahupun jamuan.

Fenomena ini agak berbeza dengan masyarakat Melayu yang tidak begitu ghairah menghabiskan masa di kawasan pusat membeli belah mahupun makan di restoran-restoran. Dari aspek ethnosentrism pula didapati bahawa kaum Cina di kawasan bandar lebih bersikap etnosentrik berbanding masyarakat Melayu. Mereka lebih mengutamakan kegiatan sesama kaum dan memartabatkan budaya mereka kerana di kawasan bandar seperti Kuala Lumpur mahupun Pulau Pinang menyukarkan mereka menyertai aktiviti-aktiviti yang dianjurkan oleh kaum Melayu mahupun mercu-mercu tanda kemelayuan seperti Masjid Negara, Muzium Negara, Dewan Bahasa dan Pustaka dan sebagainya. Dalam kajian Abdullah Taib (1984) menyatakan bahawa kebanyakan kajian hubungan etnik menunjukkan faktor interaksi berkait rapat dengan kadar integrasi. Kadar integrasi dalam satu-satu komuniti ditentukan oleh faktor sama ada ahli-ahli komuniti itu berpeluang untuk berinteraksi dengan ahli-ahli kaum lain atau tidak. Kajian beliau secara amnya mengakui bahawa rakyat Malaysia masih bergaul sesama etnik berbanding antara etnik hingga boleh menimbulkan persepsi yang negatif dan menjarakkan hubungan antara kaum daripada kebiasaannya.

Kajian Sanusi Osman (1989) menunjukkan kebanyakan kegiatan yang melibatkan peluang-peluang interaksi golongan belia tidak mendorong kepada hubungan mahupun pergaulan yang lebih luas antara kaum sebaliknya hanya terbatas sesama kaum sehingga mewujudkan polarisasi yang hanya mengarah kepada isu-isu kaum tertentu. Perpaduan merupakan aspek penting dalam pembangunan negara. Kemajuan yang dinikmati sekarang adalah hasil daripada perpaduan erat antara pelbagai kaum di negara ini. Oleh itu, aktiviti pendidikan mestilah memberi keutamaan kepada usaha-usaha memupuk dan mengekalkan semangat perpaduan di kalangan rakyat. Usaha-usaha perpaduan boleh dicapai melalui aktiviti kurikulum, kokurikulum dan sukan. Peranan pendidikan penting untuk melahirkan semangat cintakan negara. Oleh itu, KPM menghadapi cabaran besar melahirkan pelajar dengan ciri-ciri individu dan masyarakat Bangsa Malaysia (Thay Cheow Yin, 2008).

Polarisasi kaum yang terdapat di sekolah-sekolah dan di institusi-institusi pengajian tinggi di negara ini tidak boleh dipandang ringan dan sepi oleh kerana kesan dan implikasinya amat besar kepada masa depan rakyat dan negara kita. Fenomena ini juga tidak boleh dilihat sebagai sesuatu yang berasingan oleh kerana sekolah dan institusi pengajian tinggi adalah sebahagian daripada masyarakat yang lebih besar (Tan Chee Beng, 1982). Kestabilan politik berakar daripada elemen perpaduan yang wujud dalam masyarakat. Masyarakat sedia menjalinkan hubungan antara kaum, saling bekerjasama, menyesuaikan diri dan mengamalkan toleransi terhadap amalan budaya dan isu-isu yang wujud antara kaum. Namun begitu keharmonian dan kestabilan telah mula tergugat apabila muncul tindakan oleh beberapa individu dan kumpulan yang bersifat perkauman

dan memperlekehkan amalan agama dan budaya kaum lain. Menurut Mohd Asri Muhammad (2002), pelbagai isu perkauman yang kerap dibangkitkan dan disiarkan dalam akhbar boleh membawa perpecahan dan mencetuskan kebimbangan dalam kalangan masyarakat malah dapat menjadi salah satu faktor penghalang penyuburan perpaduan dan integrasi antara kaum di negara ini.

Kajian-kajian berkaitan elemen perpaduan dalam masyarakat majmuk di Malaysia sebelum ini banyak memberi tumpuan kepada kajian di sekolah dan pusat pengajian tinggi tetapi tidak diperluaskan kepada golongan belia dalam masyarakat. Kajian ini membuka persepsi tentang isu-isu perpaduan dalam kalangan belia Malaysia secara lebih luas dan terbuka. Kajian-kajian berkaitan belia yang sedia ada lebih menjurus kepada isu-isu sosial berbanding isu-isu berkaitan perpaduan, misalnya kajian oleh Wan Ainal Yaqin Wan Zulkifli (2008) tentang pengetahuan belia dan modal insan, Jalani Omar et. al (2005) tentang minat belia bumiputera dalam bidang keusahawanan, Khairunesa bt Isa dan Mohamed Azrul Syam (2011) berkaitan penyertaan golongan belia dalam Gerakan 4B dan banyak lagi kajian lain yang tidak menyentuh tentang pengaruh persekitaran terhadap sikap belia tentang persoalan perpaduan dan toleransi kaum. Kajian ini penting untuk dilaksanakan kerana meninjau dalam perspektif yang berbeza daripada kajian sebelumnya tentang sokongan persekitaran terhadap pembinaan nilai patriotisme dan toleransi kaum sekaligus membuka beberapa dimensi kajian yang baharu berkaitan peningkatan kesedaran golongan belia dalam konteks pembinaan negara bangsa. Kajian ini juga dapat dijadikan asas pemikiran untuk kajian lanjutan seterusnya.

Hubungan antara kaum juga semakin sukar diperkukuhkan apabila wujudnya semangat perkauman melampau dan keengganan berinteraksi sosial antara kaum hingga mewujudkan segregasi dan polarisasi. Dalam masa yang sama, semangat dan nilai patriotik yang masih rendah dalam kalangan rakyat telah menjadikan elemen perkauman sebagai teras kebanggaan etnik hingga mengabaikan kepentingan nasional dan perpaduan bangsa Malaysia. Semangat etniksentris lebih mendominasi dalam kalangan rakyat berbanding identiti kebangsaan. Dalam konteks di sekolah pula, kesedaran guru dalam menghadapi realiti kemajmukan dan kepelbagaian budaya etnik perlu dihadapi dengan penuh peka dan pengetahuan luas. Hal ini lebih ketara bagi guru-guru yang dihantar bertugas di Sabah dan Sarawak yang lebih ramai keberagaman etnik. Menurut dapatan kajian Shamsul Amri (2008) beliau telah meninggalkan kajian tentang hubungan etnik di Malaysia sebagai *work on progress*, justeru itu kajian ini dapat menyambung usaha yang telah dilakukan bagi menambah literatur berkaitan kajian-kajian hubungan etnik di Malaysia. Disamping itu terdapat kecenderungan yang menyatakan bahawa tahap toleransi sosial dan semangat patriotism semakin menurun dan berkurangan berbanding dengan generasi sebelumnya. Menurut Ridhuan Tee (2010) dalam Jurnal Hadhari, peranan agen sejarah meninggalkan impak yang besar ke atas sosialisasi politik orang Melayu dan bukan Melayu, apatah lagi apabila dilihat dari persepsi yang berbeza-beza. Bertepatan dengan apa yang dikatakan oleh Douglas (1967), pengaruh sejarah memang tidak dapat dipisahkan dalam proses sosialisasi politik. Sejarah telah mewujudkan masalah perkauman sehingga kini. Abdullah Dahana

(2002) merujuk masalah ini sebagai politik komunalisme. Ia telah meninggalkan kesan yang negatif ke atas beberapa perkara. Pertama, tidak wujud kesatuan budaya kerana setiap bangsa mempunyai bahasa, tradisi, agama dan budaya hidup masing-masing. Kedua, tidak wujud kesatuan wilayah kerana kebanyakan orang Melayu tertumpu di kawasan pantai timur dan utara yang kurang maju, sedangkan orang Cina hidup kawasan pantai barat yang lebih maju. Ketiga, tiadanya keserataan dalam pemusatan kekuatan ekonomi dan politik. Keempat, masalah status orang Melayu. Orang bukan Melayu menganggap bahawa keistimewaan orang Melayu bersifat sementara. Mereka mendesak supaya peningkatan terhadap hak-hak mereka turut dilakukan berpegang kepada prinsip kesamarataan.

Sementara itu, orang Melayu berkeras dengan merujuk kepada sejarah hak bumiputera mesti pertahankan dan diberi keistimewaan khusus. Sehingga kini, pertikaian tidak berkesudahan. Orang Melayu mempertahankan kedudukan mereka yang istimewa melawan bukan Melayu (Cina) yang menuntut kesamarataan. Ketidakpuasan hati orang Cina disalurkan melalui akhbar-akhbar berbahasa Cina, ucapan-ucapan awam dan perbualan sesama mereka, sehingga menimbulkan salah faham dan Cabaran Integrasi Antara Kaum Di Malaysia: Perspektif Sejarah. 66 Jurnal Hadhari Bil. 3 (2010) 61-84 kadangkala berlaku ketegangan dalam hubungan kaum di Malaysia. Inilah persepsi yang rata-rata berlaku antara kedua-dua kaum terbesar di Malaysia. Menurut (Wang 1994) isu kelunturan semangat nasionalisme di kalangan generasi muda hari ini kerana kurangnya kesedaran di kalangan mereka mengenai cabaran-cabaran yang perlu dihadapi oleh mereka bagi menjalankan tanggungjawab sebagai warganegara. Ini kerana mereka adalah generasi yang lahir selepas merdeka 11 dan menikmati segala peluang yang tersedia tanpa menyedari pahit jerih yang terpaksa diharungi oleh generasi terdahulu dalam perjuangan mereka bagi memastikan kesenangan ini dapat dinikmati oleh anak cucu mereka. Ia juga mencetuskan kewujudan 'budaya selesa' (complacent culture) di kalangan generasi muda hari ini.

SEMANGAT PATRIOTISME

Patriotisme merangkumi aspek afektif yang menunjukkan bukti tentang: (1) rasa bangga akan pencapaian dan budaya bangsa, (2) kehendak memelihara ciri-ciri bangsa dan dasar budayanya, dan (3) identifikasi dengan kaum lain dalam bangsa. Kata patriotisme merupakan terbitan daripada istilah Yunani, iaitu Peter yang bermaksud bapa dan patris yang bermaksud tanah. Apabila kedua-dua kata tersebut digabungkan, membawa maksud kecintaan kepada tanah air. Menurut kamus Webster, definisi patriotism ialah "the devoted love, support and defence of once's country". Penjiwaan semangat patriotisme muncul dengan ketara di tanah air kita apabila munculnya kesatuan Melayu dalam menentang pembaharuan dan birokrasi yang dibawa oleh pihak British bermula dengan penentangan orang Melayu di Semenanjung terhadap langkah pengenalan Malayan Union (1946) dan penyerahan Sarawak oleh Vyner Brooke kepada British (1946). Kedua-dua peristiwa ini telah menimbulkan gerakan dan gelombang kebangkitan orang Melayu untuk menyuarakan bantahan dan menunjukkan semangat membela tanah air dan jiwa patriotik. Kebangkitan orang Melayu ternyata mengejutkan pihak British malahan menandakan bermulanya pementapan jiwa patriotik dalam batang

tubuh bangsa Melayu. Walau bagaimanapun dalam konteks jiwa patriotik pada zaman kemerdekaan, jiwa kebersamaan dan kesatuan perlu tersebar juga dalam kalangan seluruh rakyat Malaysia tanpa mengira kaum.

Menurut Jurgen Habermas (1998), patriotisme perlu dipupuk dan dibentuk melalui persekitaran yang membangun dengan meningkatkan rasa cinta pada negara dan kebanggaan kepada tanah air. Persekitaran patriotisme yang paling sesuai ialah dalam ruang lingkup persekolahan kerana dunia pendidikan adalah agen dan pemangkin jiwa patriotik dalam kalangan generasi muda. Manakala di Amerika Syarikat, pasca serangan 11 September, 2001, seruan terhadap patriotisme dalam kalangan rakyatnya menjadi semakin ketara (Euben, 2002; Parker, 2002). Di Malaysia, kesedaran tentang pentingnya jiwa patriotik melalui pembinaan identiti kebangsaan dan penghindaran konflik antara kaum telah bermula pasca peristiwa 16 Mei 1969 dengan terbentuknya lima prinsip kenegaraan yang digubal sebagai panduan hidup rakyat Malaysia iaitu : (1) kepercayaan kepada Tuhan, (2) Kesetiaan kepada Raja dan Negara, (3) Keluhuran Perlembagaan, (4) Kedaulatan Undang-undang dan (5) Kesopanan dan kesusilaan. Semangat patriotik dapat dijadikan benteng untuk menangkis ancaman dan kebanjiran gejala negatif akibat daripada proses kesejagatan tanpa sempadan akibat globalisasi. Seiring dengan ini, satu Kongres Patriotisme Negara telah diadakan pada 24-26 Oktober, 2002 yang membincangkan tentang segala aspek berkaitan dengan patriotisme. Satu resolusi penting daripada kongres tersebut yang telah dibawa kepada perbincangan di peringkat Kabinet, ialah mewajibkan pelajar-pelajar yang berumur 17 tahun ke atas, terlibat dalam Program Latihan Khidmat Negara (PLKN) bermula pada tahun 2004, dengan tujuan untuk meningkatkan rasa cinta mereka kepada negara atau patriotism (Abdul Shukor Abdullah, 1998).

Menurut Wan Zahid Wan Noordin (1994) rentetan daripada kesedaran tentang peranan pendidikan sebagai medium membentuk dan meningkatkan semangat patriotism dalam kalangan generasi muda, maka Falsafah Pendidikan Kebangsaan turut digubal pada tahun 1987 yang mengungkapkan kemenjadian bangsa Malaysia yang ingin dizahirkan daripada sistem persekolahan dan alam pendidikan.

“Pendidikan di Malaysia adalah suatu usaha berterusan ke arah memper-kembangkan lagi potensi individu secara menyeluruh dan bersepadu untuk mewujudkan insan yang seimbang dari segi intelek, rohani, emosi dan jasmani berdasarkan kepercayaan dan kepatuhan kepada Tuhan. Usaha ini adalah bagi melahirkan rakyat Malaysia yang berilmu pengetahuan, berakhlak mulia, bertanggungjawab dan berkeupayaan mencapai kesejahteraan diri serta memberi sumbangan terhadap keharmonian dan kemakmuran masyarakat dan negara.”

Penyusunan kandungan Sukatan Pelajaran Sejarah Sejarah adalah selaras dengan Falsafah Pendidikan Kebangsaan dengan matlamat utama pendidikan Sejarah di peringkat sekolah menengah (Kementerian Pendidikan Malaysia, 1989) adalah :

“untuk memupuk semangat setia negara dan perasaan bangga sebagai rakyat Malaysia. Melalui pengetahuan dan penghayatan sejarah tanah air, para pelajar akan dapat memahami keadaan masyarakat dan negara dalam mewujudkan semangat perpaduan 2 dan kekitaan terhadap masyarakat dan negara sebagai suatu unit tunggal, mewujudkan ingatan bersama terhadap sejarah sebagai rangka rujukan kesedaran kebangsaan dan memperkukuhkan semangat cintakan tanah air”.

PERPADUAN DAN INTEGRASI NASIONAL

Menurut Shamsul Amri (2012), unsur kepelbagaian dan keberagaman yang wujud secara tidak langsung mengundang perspektif luar bahawa isu perpaduan kaum di Malaysia umpama telur dihujung tanduk atau retak menanti belah iaitu masih bersifat rapuh, mudah retak dan cenderung menimbulkan ketegangan akibat sebarang isu sensitif yang disentuh. Justeru itu, persoalan pengukuhan perpaduan dan integrasi kaum melalui proses akomodasi dan adaptasi budaya amat penting dan menjadi pertimbangan yang utama (Khalim, 2011) Orang Melayu sebagai penduduk asal Tanah Melayu manakala Bumiputera Sabah dan Sarawak sebagai penduduk asal di Malaysia Timur telah menunjukkan tahap kesediaan untuk bertolak ansur melalui rundingan dan permuafakatan bagi melahirkan sebuah bangsa yang harmoni dalam menjayakan visi Negara. Menurut Tan Yao Sua (2010), integrasi antara etnik tak mungkin dapat dipupuk dalam keadaan pengasingan etnik.

Justeru itu, dalam usaha membangunkan Negara agenda penyusunan semula masyarakat untuk mewujudkan integrasi antara wilayah, etnik dan cara hidup menjadi satu kenyataan hingga masing-masing etnik tidak lagi melihat jurang antara mereka sebaliknya menganggap diri mereka sebagai satu bangsa iaitu bangsa Malaysia. Walaupun begitu, kontrak sosial yang dipersetujui memastikan keharmonian masyarakat Malaysia akan terus dikekalkan biarpun perbezaan etnik masih kekal dan dipertahankan. Inilah keunikan bangsa Malaysia yang berbeza daripada mana-mana Negara di dunia. Aspek penting yang perlu diberikan penekanan dalam mewujudkan integrasi nasional ialah semangat saling memahami dan toleransi antara kumpulan etnik. Proses membentuk keseragaman antara etnik dalam ilmu sosiologi dinyatakan dalam beberapa bentuk iaitu adaptasi, akomodasi, akulturasi, amalgamasi, asimilasi dan integrasi. Dalam konteks negara Malaysia, tidak ada usaha untuk meleburkan identiti etnik dengan mewujudkan satu identiti sebagaimana maksud yang terkandung dalam istilah akulturasi, amalgamasi dan asimilasi, sebaliknya usaha membentuk keharmonian dan perpaduan kaum di Malaysia menggunakan pendekatan bijaksana iaitu kesediaan untuk mengenali antara satu sama lain (adaptasi), menyesuaikan diri dengan unsur kepelbagaian dan sedia bertoleransi (akomodasi) serta perhubungan yang baik antara etnik dan wilayah (integrasi).

Tiada usaha dan langkah di Malaysia untuk menghalang semua etnik menggunakan Bahasa ibunda, mengamalkan budaya dan adat resam turun temurun tetapi dalam masa yang sama setiap kaum dikehendaki menerima identiti nasional dengan menggunakan Bahasa Melayu sebagai bahasa Kebangsaan, Islam sebagai agama

rasmi dan budaya Melayu – Islam sebagai teras kebudayaan kebangsaan. Menurut Shamsul Amri (2008), rakyat Malaysia lebih optimistik dan percaya bahawa tidak ada keuntungan diperolehi daripada konflik terbuka sebaliknya percaya dengan konsensus dan tolak ansur. Inilah kunci kejayaan dalam menjayakan misi perubahan sosial dan agenda perpaduan.

TOLERANSI KAUM

Sikap toleransi antara kaum menjadi titik penentu perpaduan kaum di Negara ini. Toleransi kaum dirujuk sebagai satu hubungan antara dua sistem yang terjadi sedemikian rupa sehingga kejadian yang berlangsung pada satu sistem akan mempengaruhi kejadian yang berlaku kepada sistem yang lain. Ia juga merupakan satu pertalian sosial antara individu sehingga mereka saling pengaruh dan mempengaruhi antara satu sama lain (Chaplin, 1985). Pada diri remaja, penolakan oleh kelompok merupakan hal yang sangat mengecewakan. Untuk menghindari kekecewaan itu remaja perlu memiliki sikap, perasaan, keterampilan-keterampilan perilaku yang dapat menunjang penerimaan kelompok. Langkah kompromi antara kaum merupakan tahapan kedua dalam membentuk toleransi selepas dapat menerima kepelbagaian dan perbezaan yang wujud. Individu akan dapat berhubungan secara rapat, mengambil tahu masalah jiran mereka biarpun pelbagai kaum, sedia membantu dan memberikan pertolongan dan yang lebih utama dapat bekerjasama antara satu sama lain sebagai rakan dalam komuniti kejiranan dan dapat menjayakan program secara bersama. Sikap kompromi merupakan produk jangka panjang yang terhasil melalui proses interaksi yang lama dan saling mengenali antara satu sama lain, hingga membentuk kepercayaan.

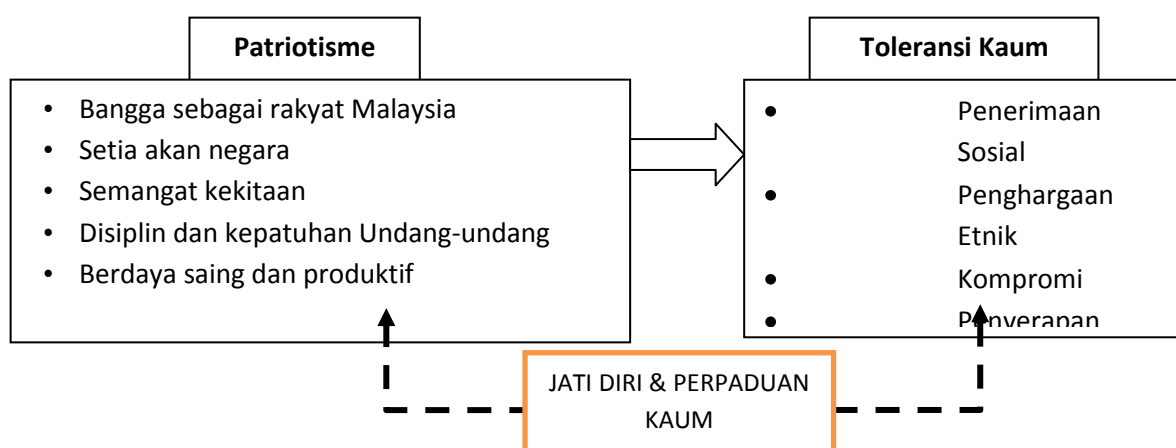
Pemerhatian Ong Puay Liu et al. (2009) ke atas ruangan ‘Letter to Editor’ berkenaan topik hak istimewa Melayu/bumiputera dari Mei 2001 hingga Julai 2004 mendapati sebanyak 152 ulasan dikemukakan dalam topik ini. Ulasan berkenaan dibahagikan kepada tiga iaitu bersetuju, tidak bersetuju dan tidak kisah. Di akhir perdebatan, tidak ada apa-apa yang berlaku kerana rasa tidak puas hati yang diluahkan tidak dapat mengubah apa-apa yang terkandung dalam Perlembagaan Persekutuan bagi Perkara 153. Tidak adanya tindakan yang mengancam keselamatan masyarakat pelbagai kaum apabila membincangkan isu-isu sensitif seperti ini menunjukkan rakyat Malaysia semakin matang dalam mengetengahkan idea mereka. Shamsul Amri (2008) menyifatkan keganasan bukannya pilihan rakyat Malaysia untuk menyelesaikan masalah hubungan etnik. Perlembagaan Persekutuan sebahagiannya adalah merupakan memanifestasikan kepada “kontrak sosial”. Lima prinsip Rukun Negara bertindak sebagai ideologi kebangsaan yang menjadi asas terbaik untuk memupuk dan mengukuhkan perpaduan nasional Lyons (2007) pula menyatakan “masyarakat adalah satu gagasan yang terdiri daripada manusia yang saling berhubungan secara kolektif dengan mempunyai hak dan tanggungjawab yang saling mengiktiraf”.

Integrasi ialah penyatuan antara kelompok yang berbeza tetapi hidup di bawah sistem pemerintahan yang sama. Setiap kelompok hidup bersama secara aman tanpa mengira latar belakang dan bebas mengamalkan budaya masing-masing. Integrasi boleh berlaku melalui proses akomodasi, akulturasi dan asimilasi. Walaubagaimanapun proses akulturasi tidak berlaku di negara ini, kerana masing-masing etnik masih mempertahankan identiti etnik masing-masing. Akomodasi merupakan satu proses yang

memerlukan kerjasama dua atau lebih pihak yang mempunyai matlamat yang berbeza untuk membentuk satu matlamat yang dapat memuaskan hati kedua-dua pihak tersebut. Dalam perkataan lain, akomodasi juga dikenali sebagai situasi menang-menang (win-win situation) di mana kedua-dua pihak yang bertentangan pendapat atau matlamat akan memperoleh faedah daripada satu matlamat baru yang telah dibina secara bersama dan kolektif. Sebagai contoh, di Malaysia, meskipun bahasa Melayu diiktiraf sebagai bahasa kebangsaan, namun demikian bahasa-bahasa lain masih boleh digunapakai selagi ia tidak bertentangan dengan prinsip perlembagaan. Asimilasi merujuk kepada satu proses penggabungan kebudayaan masyarakat yang berbeza-beza untuk membentuk satu kebudayaan serta identiti masyarakat yang baru. Asimilasi boleh mendatangkan dua jenis kesan yang berbeza. Pertama, kelompok masyarakat yang diasimilasikan akan berubah menjadi satu kelompok yang baru dengan menghilangkan kebudayaan serta identiti asalnya. Kedua, kelompok yang diasimilasikan akan mengamalkan kebudayaan baru yang dicipta hasil daripada percantuman budaya antara kelompok dengan kebudayaan asalnya. Selama lebih 4 dekad selepas tragedi rusuhan etnik pada 13 Mei 1969, suasana terus aman, stabil dan harmoni melainkan selama lima hari berlaku konflik antara kaum di Kampung Medan. Tragedi ini mengingatkan kita bahawa ketegangan kaum boleh berlaku bukan hanya disebabkan faktor politik, malahan juga didorong oleh faktor ekonomi seperti kos sara hidup dan pekerjaan. Hal ini menghangatkan kembali perdebatan tentang hubungan etnik dan kelas bawahan sebagai lensa yang menyorot perkembangan dinamika rakyat Malaysia.

ATRIBUT PATRIOTISME DAN TOLERANSI

Dalam membina atribut patriotisme dan toleransi kaum, model pemupukan patriotisme yang terkandung dalam kurikulum Sejarah sekolah menengah di Malaysia buku ilmiah tentang kenegaraan Malaysia telah dijadikan rujukan utama. Pengesahan kandungan telah dilakukan menerusi perbincangan dengan pakar sosiologi pendidikan dan hasilnya satu kerangka konsep kajian untuk mengukur tahap patriotisme dan toleransi kaum terbina.

Rajah 1. Kerangka Kajian untuk mengukur Tahap Patriotisme dan Toleransi Kaum ke arah Pembinaan Jati Diri dan Pemupukan Perpaduan Kaum Teori Perpaduan dan

Masyarakat Majmuk (Furnival, 1971), Doganay (1990) dan Model Patriotisme, KPM (2000)

Atribut untuk mengukur tahap patriotisme adalah berdasarkan kepada model kurikulum Pendidikan Sejarah (Kementerian Pendidikan Malaysia, 2000). Model ini telah digunakan pada peringkat nasional untuk memupuk semangat patriotisme dalam rakyat pelbagai kaum. Lima atribut Patriotisme berdasarkan model ini adalah merangkumi aspek bangga sebagai rakyat Malaysia; setia akan negara; semangat kekitaan; berdisiplin, serta berusaha dan produktif. Amnya, atribut untuk Toleransi Kaum adalah berasaskan kepada yang merangkumi aspek akomodasi, adaptasi, asimilasi, amalgamasi, integrasi, segregasi dan akulturasi (Asnarulkhadi Abu Samah & Jayum A. Jawan, 1997; Shamsul Amri Baharuddin, 7). Namun dalam kajian ini atribut yang difokuskan adalah kepada aspek akomodasi, adaptasi dan integrasi. Hal ini kerana dalam konteks masyarakat pelbagai etnik di Malaysia, proses hubungan kaum diperkukuhkan dalam membentuk identiti nasional namun tidak meleburkan identiti etnik lain. Bagi aspek lain iaitu asimilasi, amalgamasi, segregasi dan akulturasi tidak digunapakai dalam kajian ini kerana konteksnya yang berbeza. Malahan, asimilasi, amalgamasi, segregasi dan akulturasi menjurus kepada pelenturan identiti etnik dan mewujudkan satu bangsa baru. Hal ini tidak selari dengan konsep perpaduan di Malaysia yang mengangkat identiti nasional tetapi terus mengekalkan juga identiti setiap etnik. Teori perpaduan dan masyarakat majmuk (Furnival, 1971) menjadi asas kepada penelitian terhadap toleransi kaum serta penghayatan patriotisme disamping pelbagai teori hubungan etnik (Mansor Mohd Noor, 1999) digabungkan dalam membentuk kerangka konseptual kajian ini. Instrumen kajian yang dirujuk dalam kajian ini bagi mengenalpasti atribut dan pembinaan instrumen adalah diadaptasi daripada Ahmad Ali Seman (2011), Azwani Ahmad (2012), Najamuddin Bachora (2014), Hambali (2014), dan Doganay (2013).

METODOLOGI KAJIAN

Reka Bentuk Kajian

Kajian ini khusus kepada pembinaan instrumen yang mempunyai ciri-ciri psikometrik iaitu dari aspek kesahan dan kebolehpercayaan item-item yang digunakan. Konsep kebolehpercayaan dan kesahan adalah perkara prioriti dalam pembinaan sesuatu instrumen atau soal selidik. Oleh yang demikian, untuk mendapatkan kajian yang komprehensif yang akhirnya akan menghasilkan suatu instrumen yang mempunyai kesahan dan kebolehpercayaan yang tinggi, maka kajian ini menggunakan gabungan reka bentuk kualitatif dan kuantitatif. Kajian kualitatif melibatkan kaedah temu bual mendalam dan penganalisisan kandungan transkripsi temu bual serta mendapatkan nilai kebolehpercayaan item-item awal yang dibina berdasarkan definisi-definisi atribut yang telah dipersetujui oleh panel pakar. Manakala kajian kuantitatif melibatkan beberapa peringkat pengutipan data bagi tujuan pengujian kesahan dan kebolehpercayaan instrumen yang dibina. Kedua-dua pendekatan kuantitatif dan kualitatif adalah untuk mendapatkan kolaborasi antara data, membolehkan pengesahan

kuantitatif dan kualitatif melalui triangulasi (Creswell et al. 2005). Gabungan kaedah ini akan dapat memberi huraian maklumat dan pembekalan data yang terperinci dan dapat menjana pemikiran baru dan memberi pengertian baru dalam sesuatu konsep. Rasional menggunakan pelbagai cara pengumpulan data dan maklumat dalam kajian ini adalah untuk memberi ruang kepada pengkaji untuk meningkatkan keyakinan terhadap dapatan dan kesimpulan yang lengkap.

Instrumen Kajian

Instrumen kajian ini adalah berasaskan kepada instrumen dan dapatan kajian lampau. Ia disesuaikan mengikut kerangka konsep kajian dan definisi operasi bagi setiap konstruk yang diguna pakai dalam kajian ini. Pada peringkat awal kajian sebanyak 72 item telah dibina bagi mengukur konstruk Amalan Patriotisme (20) dan Amalan Toleransi Kaum (16). Pada peringkat awal juga, terdapat empat bahagian dimuatkan bagi mendapat maklumat Demografi iaitu jantina, etnik, pendapatan dan zon. Skala Likert 5-poin dicadangkan pada peringkat awal bagi kesemua konstruk selain demografi.

Sampel Kajian

Kajian ini telah dijalankan dengan mendapat kerjasama daripada beberapa peringkat responden, iaitu bermula daripada penentuan konstruk atribut dan seterusnya kepada pengujian item. Responden yang terlibat dalam pelaksanaan kajian ini adalah seperti berikut:

- i. Kumpulan responden yang pertama adalah terdiri daripada subjek kajian bagi proses pengesahan kandungan instrumen dan definisi konstruk atribut yang digunakan dalam pembentukan instrumen ini. Mereka dipilih secara bertujuan (*purposive*) dan terdiri daripada pakar-pakar yang mempunyai pengalaman dalam bidang kepimpinan dan pengukuran. Bilangan pakar kesemuanya adalah seramai empat orang.
- ii. Kumpulan responden kedua adalah dipilih berdasarkan persampelan rawak berstrata iaitu mengikut jantina dan etnik. Ia melibatkan belia daripada kawasan luar bandar (Pahang) dan bandar (Selangor).

Prosedur Penganalisisan Data

Tiga bentuk analisis data yang digunakan adalah analisis kandungan menerusi semakan pakar, analisis kesahan data meneruis korelasi item, dan analisis kebolehpercayaan berdasarkan nilai Alfa Chronbach. Analisis kandungan telah dilakukan oleh empat orang pakar iaitu pakar statistik, pakar pendidikan, pakar sosiologi dan pakar sejarah. Analisis kandungan yang dilakukan oleh empat pakar telah dibuat pengiraan berdasarkan peratus persetujuan. Kesemua item yang dimasukkan telah dipersetujui oleh majoriti pakar.

Kekuatan hubungan dalam korelasi inter-item dan item-jumlah skor adalah berdasarkan interpretasi seperti berikut:

Jadual 1. Jadual Skala Davies bagi kekuatan Korelasi

Nilai pekali	Interpretasi Kekuatan Hubungan
0.70-1.00	Amat Tinggi
0.50-0.69	Tinggi
0.30-0.49	Sederhana Tinggi
0.10-0.29	Rendah
0.01-0.09	Diabaikan

DAPATAN KAJIAN

Analisis Kandungan

Berikut adalah komen daripada pakar yang telah diambil kira dalam pembinaan item:

Formula dalam Menentukan tahap Status Sosio-Ekonomi

Tahap sosio-ekonomi belia adalah dikira berdasarkan dua faktor utama iaitu latarbelakang keluarga dan juga keadaan semasa belia. Latar belakang keluarga yang dimaksudkan adalah melibatkan jumlah pendapatan bulanan keluarga, jenis pekerjaan keluarga dan tahap pendidikan tertinggi keluarga. Keadaan semasa belia adalah turut melibatkan tiga aspek yang sama iaitu jumlah pendapatan bulanan belia, jenis pekerjaan belia dan tahap pendidikan tertinggi belia. Skor bagi pendapatan bulanan adalah seperti berikut: Skor 4 (> RM4000), skor 3 (RM3001-RM4000), skor 2 (RM20001-RM3000), dan skor 1 (<RM2000). Manakala bagi skor latar belakang akademik tertinggi adalah: Skor 5 (Ijazah Lanjutan), skor 4 (Ijazah), skor 3 (Diploma), dan skor 2 (Pra-Universiti/STPM), skor 1 (UPSR/PMR/SPM). Bagi jenis pekerjaan pula dikategorikan kepada empat iaitu skor 1 untuk Kumpulan Sokongan (Kerani/Pembantu Tadbir/Jurujual/Penyambut tetamu/ Pemandu/ Pekerja Am/ Penghantar Surat dll); skor 2 untuk Kumpulan Teknikal / Pertengahan (Juruteknik/ Juru Analisis/ Foreman/ Penolong Pegawai Tadbir/ Jururawat/ Penolong Perubatan/ Juru x-Ray dll); skor 3 untuk Kumpulan Profesional (Guru/Doktor/ Jurutera/ Akauntan/ Eksekutif/Pegawai Tadbir/ Pengurus/ Pensyarah dll); skor 4 untuk Pengurusan Tertinggi/ Pemilik (Pemilik Syarikat/ Pengarah/CEO dll). Formula adalah seperti berikut:

$$\text{Status sosio-ekonomi} = \frac{(\text{Skor Min Keluarga}) + (\text{Skor Min Belia})}{2}$$

Skala Likert 7-poin

Skala Likert 7-poin dipercayai lebih tepat kerana responden memerlukan *range* yang lebih selesa untuk memberi respon. Jenis sespon adalah seperti berikut:

Jadual 2. Skala Likert 7-poin

1	Tidak Pernah (Never)
2	Sekali sekala (Rarely)
3	Jarang-jarang (Occasionally)
4	Kadang-kadang (Sometimes)
5	Seringkali (Frequently)
6	Kerap (Usually)
7	Sangat Kerap/Setiap Masa (Every time)

Kualiti Item

Item yang ditulis hendaklah mudah difahami dan menepati konteks di Malaysia. Item yang menguji kefahaman perlu menjurus kepada aspek kognitif; manakala item yang mengukur amalan hendaklah berbentuk perlakuan.

Analisis Kesahan Data (Korelasi Item)

Jumlah responden yang terlibat dalam kajian ini seramai 100 orang dengan pecahan etnik seperti berikut: Melayu (n=40), Cina (n=30) dan India (n=30). Untuk memastikan pengukuran amalan patriotisme dan toleransi kaum adalah tepat, analisis kesahan data telah dilakukan dengan memfokuskan kepada korelasi inter-item dan korelasi antara jumlah skor dan item. Jadual 2 menunjukkan bahawa wujud hubungan yang signifikan antara item. Analisis juga menunjukkan wujud hubungan yang signifikan antara item dengan jumlah skor. Nilai r bagi sub-konstruk Bangga sebagai rakyat Malaysia menunjukkan bahawa kekuatan hubungan berada pada tahap tinggi (nilai r untuk setiap item adalah: D2 63=.591*; D2 64=.639*; D2 65=.643*; D2 67=.592*). Item D2 66=.705* mencatatkan kekuatan hubungan yang paling tinggi. Korelasi inter-item pula menunjukkan terdapat item yang berada pada tahap sederhana tinggi iaitu antara D2 64 dan D2 67 ($r=.440$); D2 65 dan D2 67 ($r=.450$).

Jadual 3. Matriks Korelasi Item bagi Sub-Konstruk Amalan Patriotisme

Sub-Konstruk	Item	D2 63	D2 64	D2 65	D2 66	D2 67
Bangga Menjadi Rakyat Malaysia	D2 63	1.000*				
	D2 64	.716*	1.000*			
	D2 65	.553*	.781*	1.000*		
	D2 66	.589*	.648*	.578*	1.000*	
	D2 67	.525*	.440*	.450*	.726*	1.000*
	Jumlah Skor	.591*	.639*	.643*	.705*	.592*
	Item	D2 68	D2 69	D2 70	D2 71	
Setia Kepada Raja dan Negara	D2 68	1.000*				
	D2 69	.603*	1.000*			
	D2 70	.454*	.637*	1.000*		
	D2 71	.521*	.693*	.847*	1.000*	
	Jumlah skor	.630*	.768*	.758*	.776*	
	Item	D2 72	D2 73	D2 74	D2 75	D2 76
Semangat Kekitaan						

	D2 72	1.000*				
	D2 73	.659*	1.000*			
	D2 74	.473*	.711*	1.000*		
	D2 75	.419*	.677*	.880*	1.000*	
	D2 76	.574*	.526*	.749*	.809*	1.000*
	Jumlah skor	.692*	.810*	.749*	.737*	.574*
Berdisiplin dan Mematuhi Undang-Undang	Item	D2 77	D2 78	D2 79	D2 80	
	D2 77	1.000*				
	D2 78	.350*	1.000*			
	D2 79	.817*	.307*	1.000*		
	D2 80	.736*	.252*	.809*	1.000*	
	Skor total	.610*	.724*	.607*	.605*	
Berdaya Saing dan Produktif	Item	D2 81	D2 82	D2 83	D2 84	
	D2 81	1.000*				
	D2 82	.636*	1.000*			
	D2 83	.744*	.697*	1.000*		
	D2 84	.628*	.521*	.784*	1.000*	
	D2 85	.755*	.620*	.854*	.674*	1.000*
	Skor total	.779*	.635*	.739*	.576*	.770*

*Signifikan pada aras 0.05

Bagi sub-konstruk Setia kepada Negara pula, tiga item menunjukkan korelasi antara Jumlah Skor-Item yang amat tinggi iaitu D2 73, D2 74, D2 75. Korelasi antara Jumlah Skor-Item yang amat tinggi untuk sub-konstruk Semangat Kekitaan pula adalah D2 73, D2 74, D2 75 dan D2 76. Kesemua item pada sub-konstruk Berdisiplin dan Mematuhi Undang-Undang adalah tinggi (D2 77, D2 79, D2 80) dan amat tinggi (D2 78).

Jadual 4. Matriks Korelasi Item bagi Sub-Konstruk Amalan Toleransi Kaum

Sub-Konstruk	Item	E86	E87	E88	E89	E90
Penerimaan Sosial	E86	1.000*				
	E87	.746*	1.000*			
	E88	.811*	.705*	1.000*		
	E89	.751*	.782*	.807*	1.000*	
	E90	.781*	.729*	.843*	.867*	1.000*
	Jumlah Skor	.898*	.877*	.917*	.925*	.927*
Penghargaan Etnik	Item	E91	E92	E93	E94	E95
	E91	1.000*				
	E92	.806*	1.000*			
	E93	.770*	.824*	1.000*		
	E94	.786*	.754*	.680*	1.000*	
	E95	.797*	.742*	.709*	.746*	1.000*
	Jumlah skor	.925*	.916*	.890*	.880*	.886*
Kompromi	Item	E96	E97	E98	E99	E100
	E96	1.000*				
	E97	.805*	1.000*			
	E98	.682*	.709*	1.000*		

	E99	.731*	.616*	.827*	1.000*	
	E100	.709*	.666*	.688*	.728*	1.000*
	Jumlah skor	.891*	.860*	.891*	.892*	.862*
Adaptasi Budaya	Item	E101	E102	E103	E104	E105
	E101	1.000*				
	E102	.735*	1.000*			
	E103	.807*	.769*	1.000*		
	E104	.675*	.770*	.773*	1.000*	
	E105	.627*	.711*	.722*	.808*	1.000*
	Skor total	.856*	.876*	.917*	.888*	.846*

*Signifikan pada aras 0.05

Jadual 4 menunjukkan bahawa wujud hubungan yang signifikan bagi korelasi inter-item dan juga korelasi Jumlah Skor dan Item. Nilai r bagi kesemua sub-konstruk iaitu Penerimaan Sosial, Penghargaan Etnik, kompromi dan Adaptasi Budaya menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan dengan kekuatan berada pada tahap amat tinggi. Hasil analisis juga terdapat hubungan signifikan inter-item apabila nilai tertinggi r yang dicatat adalah pada item E 90 ($r=.927$), manakala nilai r yang terendah adalah pada item E 97 ($r=.616$).

Analisis Kebolehpercayaan (Alfa Cronbach)

Hasil analisis (Jadual 5) menunjukkan bahawa kesemua item bagi setiap konstruk yang dikaji adalah boleh digunakan dengan nilai Alfa Cronbach terendah adalah 0.806 bagi item D2 77, D2 78, D2 79, D2 80; manakala nilai yang tertinggi adalah 0.915 iaitu pada kesemua item dalam sub-konstruk Berdaya Saing dan Produktif (D2 81, D2 82, D2 83, D2 84, D2 85).

Jadual 5. Nilai Alpha Cronbach bagi Konstruk Amalan Patriotisme

Sub-Konstruk	Item	Korelasi item dengan jumlah skor yang diperbetulkan	Alpha Cronbach jika item digugurkan	Nilai Alpha Cronbach keseluruhan
Bangga Menjadi Rakyat Malaysia	D2 63	0.705	0.852	0.875
	D2 64	0.767	0.836	0.875
	D2 65	0.691	0.852	0.875
	D2 66	0.781	0.829	0.875
	D2 67	0.631	0.875	0.875
Setia Kepada Raja dan Negara	D2 68	0.580	0.889	0.854
	D2 69	0.751	0.797	0.854
	D2 70	0.731	0.802	0.854
	D2 71	0.795	0.775	0.854
	D2 72	0.495	0.912	0.889
Semangat Kekitaan (<i>esprit de corps</i>)	D2 73	0.756	0.861	0.889
	D2 74	0.870	0.833	0.889
	D2 75	0.864	0.833	0.889
	D2 76	0.704	0.876	0.889
	D2 77	0.779	0.693	0.806
Berdisiplin dan Mematuhi Undang-Undang	D2 78	0.325	0.916	0.806
	D2 79	0.783	0.678	0.806
	D2 80	0.712	0.715	0.806

Berdaya Saing dan Produktif	D2 81	0.788	0.896	0.915
	D2 82	0.689	0.919	0.915
	D2 83	0.901	0.870	0.915
	D2 84	0.731	0.906	0.915
	D2 85	0.34	0.885	0.915

Jadual 6 menunjukkan bahawa kesemua item bagi setiap konstruk adalah boleh digunakan untuk kajian sebenar. Nilai Alfa Cronbach yang tertinggi adalah 0.946 iaitu bagi item E87, E88, E89, dan E90. Manakala, item E96, E97, E98, E99, dan E100 adalah yang terendah iaitu 0.926.

Jadual 6. Nilai Alfa Cronbach bagi Konstruk Amalan Toleransi Kaum

Konstruk	Item	Korelasi item dengan jumlah skor yang diperbetulkan	Alpha Cronbach jika item digugurkan	Nilai Alpha Cronbach keseluruhan
Penerimaan Sosial	E87	0.799	0.944	0.946
	E88	0.865	0.931	0.946
	E89	0.882	0.929	0.946
	E90	0.885	0.928	0.946
Penghargaan Etnk	E91	0.879	0.919	0.940
	E92	0.869	0.921	0.940
	E93	0.819	0.931	0.940
	E94	0.812	0.931	0.940
	E95	0.822	0.929	0.940
Kompromi	E96	0.828	0.906	0.926
	E97	0.781	0.915	0.926
	E98	0.824	0.906	0.926
	E99	0.822	0.907	0.926
	E100	0.783	0.914	0.926
Adaptasi Budaya (<i>Cultural Adaptation</i>)	E101	0.783	0.925	0.933
	E102	0.833	0.917	0.933
	E103	0.861	0.911	0.933
	E104	0.851	0.913	0.933
	E105	0.796	0.924	0.933

Secara keseluruhan, analisis Alfa Cronbach menunjukkan bahawa kesemua item adalah boleh digunakan untuk kajian lanjut bagi mengukur tahap amalan patriotism dan toleransi kaum. Ia juga menunjukkan bahawa kesemua atribut bagi mengukur patriotism dan toleransi kaum adalah boleh digunakan dalam pembinaan instrument.

KESIMPULAN

Hasil kajian ini merumuskan bahawa kesemua atribut dalam amalan patriotisme dan toleransi kaum adalah amat penting dalam mengkaji kedua-dua aspek tersebut. Atribut yang dikenalpasti dan disahkan oleh pakar serta analisis statistik bagi pengujian tahap Patriotisme adalah Bangga Menjadi Rakyat Malaysia, Setia Kepada Raja dan Negara, Semangat Kekitaan, Berdisiplin dan Mematuhi Undang-Undang, serta Berdaya Saing dan Produktif. Manakala atribut bagi Toleransi Kaum adalah meliputi Penerimaan Sosial, Penghargaan Etnik, Kompromi, dan Adaptasi Budaya. Keseluruhannya, kajian ini menunjukkan bahawa kesemua ítem dalam konstruk yang dikaji adalah mempunyai

hubungan signifikan yang sangat kuat. Manakala analisis Alfa Cronbach menunjukkan tahap kebolehpercayaan yang sangat tinggi. Kedua-dua analisis ini menunjukkan bahawa keseluruhan ítem bagi setiap konstruk boleh digunakan dalam mengukur tahap amalan patriotisme dan toleransi kaum dalam kalangan belia.\

RUJUKAN

- Abdullah Taib 1984, Integrasi dan Polarisasi Mahasiswa Universiti di Malaysia. Laporan Teknikal, Biro Perundingan dan Penyelidikan. Bangi : Universiti Kebangsaan Malaysia. (tidak diterbitkan).
- Ahmad Ali Seman. 2011. Keberkesanan Modul Pengajaran dan Pembelajaran Sejarah Berteraskan Perspektif Kepelbagaian Budaya Terhadap Pembentukan Integrasi Nasional. Tesis Ph.D Belum Diterbitkan Fakulti Pendidikan Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Asnarulkhadi Abu Samah & Jayum A. Jawan. (1997). Kenegaraan Malaysia. Serdang. Penerbit Universiti Putra Malaysia
- Azwani Ismail. 2012. Kesan Model STAD terhadap patriotisme. sikap dan kemahiran komunikasi pelajar terhadap mata pelajaran sejarah. Tesis Doktor Falsafah. Universiti Kebangsaan Malaysia. Bangi
- Doganay, Y. 2013. The Impact of Cultural based Activities in foreign language teaching at upper-intermediate (B2) level. *Education Journal*, 2(4): 108-113
- Samsudin A Rahim. 2007. Sosialisasi Politik. Utusan Malaysia, 21 April.
- Furnivall, John S. 1948, Colonial Policy and Practice: A Comparative Study of Burma and Netherlands India. New York : New York University Press.
- Hambali. 2014. Pelaksanaan Pendidikan Karakter Bangsa di Sekolah Menengah Pertama, Kota Pekanbaru, Riau, Indonesia. Tesis Ph.D Belum Diterbitkan Fakulti Pendidikan Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Mansor Mohd Noor, Abdul Rahman Abdul Azizi & Mohamad Ainuddin Iskandar Lee. 2006. Hubungan Etnik Di Malaysia. Selangor: Prentice Hall Pearson Malaysia Sdn Bhd
- Mohd Asri bin Mohamad, 2002. Pengaruh Golongan Elit Pemerintah Dalam Pemaparan Berita Berita Etnik. Analisis Kandungan Terhadap Pelaporan Berita Akhbar Utusan Malaysia dan Berita Harian Sejurus Sebelum dan Selepas Pilihanraya Umum Ke-10 Malaysia. Pulau Pinang: USM.
- Mohd Ridhuan Tee Abdullah. 2012. Cabaran Perpaduan Kaum di Malaysia Menurut Perspektif Sejarah. *Jurnal Hadhari Bil. 3* (2010) 61-84
- Najamuddin Bachora. 2014. Kecenderungan Interaksi Sosial Ke Arah Penghayatan Nilai Perpaduan Dalam Kalangan Guru Pelatih. Tesis Ph.D Belum Diterbitkan Fakulti Pendidikan Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Paul Douglas Marshall Starr, 1973. Status Consistency and Marginality: A Study of Self and Society in Malaysia. Ann Arbor Michigan: University Microfilms, hh. 45-46.
- Rabushka, Alvin 1973, Race and Politics in Urban Malaya. California : Stanford University, Hoover Institution Press.
- Shamsul Amri Baharuddin. 2007. Modul Hubungan Etnik. Putrajaya: Kementerian Pengajian Tinggi Malaysia.

- Khalim Z. 2011. Pembentukan Tingkahlaku Positif Ke Arah Integrasi Kaum di Malaysia Dlm Abdul Razaq A & Anuar. A. Pendidikan & Hubungan Etnik. Ms 257- 270. Penerbit UKM: Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Tan Chee Beng, 1888. Nation Buliding And Being Chinese. Dlm. Cushman, Jeniffer w. And Gungwu, Wang. (ed). *Changing indentifies of The Southeast Asian Chinese since World War II*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Sanusi Osman. 1989. *Ikatan Etnik dan Kelas di Malaysia*. Bangi: Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia
- Lyons, A., L. 2007. An assessment of social and academic integration among track and field student-athletes of the Atlantic Coast Conference. Phd Dissertation Florida University
- Creswell, John W. 2005. *Educational Research : Planning, Conducting and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. Second Edition. New Jersey : Pearson & Merrill Prentice Hall.
- Abdul Shukor Abdullah, (1998). Pengetua Berkesan: Sekolah berkesan cabaran pembangunan pembangunan sistem pendidikan negara. Kertas kerja dalam Seminar Sekolah Berkesan Peringkat Negeri Perlis. Kangar Perlis.
- Ong Puay Liu & Sharina Abd Halim. 2009. Langkawi Global Geopark: Views of the Local Community, Tourist and Tour Operators, SEOUL, KOREA, 5-8 Mei 2009.
- Tan Yaou Sua. 2010. Pendidikan Cina Di Malaysia: Sejarah, Politik dan Gerakan Perjuangan. Penerbit USM: Universiti Sains Malaysia.
- Chaplin. J.P. 1985. Dictionary of Psychology. Published Random House Publishing.
- Wan Zahid Wan Nordin. 1994. Wawasan Pendidikan: Agenda Pengisian. Kuala Lumpur: Cahaya Pantai Publishing.
- Jurgen Habermas. 1998. Between Facts and Norms: Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy. MIT Press.
- Thay Cheow Yin. 2008. Tahap Hubungan Etnik: Kajian di Kalangan Pelajar yang Mengikuti Kursus Sarjana Muda Teknologi Serta Pendidikan (Kemahiran Hidup), Sesi 2007-2008, Semester 2 di Universiti Teknologi Malaysia, Skudai. Universiti Teknologi Malaysia.
- Wan Ainal Yaqin Wan Zulkifli. 2008. Pengetahuan Belia Tentang Konsep dan Aktiviti yang Dikaitkan dengan Modal Insan. Universiti Putra Malaysia.
- Khairunesa Isa & Mohamed Azrul Syam Mohamed Yusof. 2011. Penyertaan Belia dalam Aktiviti Gerakan Belia 4B di Komuniti Petaling Jaya Selatan, Selangor Darul Ehsan. *Persidangan Kebangsaan Sains Sosial UNIMAS 2011: Pembangunan Ke Arah Masa Depan yang Mapan*. 20-21 April 2011. Wang, Alvin Y. 1994. Pride and prejudice in high school gang members. *Adolescence*. Vol 29 : 279-291
- Sukatan Pelajaran Sejarah Sekolah Menengah. 2000. Kementerian Pelajaran Malaysia.

_____0000_____